

Bruksela, 15 grudnia 2021 r.
(OR. en)

14964/21

COEST 327

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Wspólna deklaracja ze szczytu Partnerstwa Wschodniego (Bruksela, 15 grudnia 2021 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu wspólną deklarację z szóstego szczytu Partnerstwa Wschodniego, uzgodnioną przez uczestników szczytu w dniu 15 grudnia 2021 r. w Brukseli.

**Wspólna deklaracja ze szczytu Partnerstwa Wschodniego
„Odbudowa, odporność i reforma”
Bruksela, 15 grudnia 2021 r.**

Szefowie państw lub rządów Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżanu, Gruzji, Republiki Mołdawii i Ukrainy, przedstawiciele Unii Europejskiej, a także szefowie państw lub rządów państw członkowskich UE spotkali się w Brukseli w dniu 15 grudnia 2021 r. Na szczycie swój wkład wnieśli również przewodniczący Parlamentu Europejskiego i przedstawiciele Komitetu Regionów, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego oraz Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest.

1. Wspólnie potwierdziliśmy silne zaangażowanie na rzecz naszego strategicznego, ambitnego i perspektywicznego Partnerstwa Wschodniego, które nadal zdecydowanie opiera się na wspólnych wartościach podstawowych, wzajemnych interesach oraz poczuciu współwłasności, odpowiedzialności, inkluzywności, zróżnicowania i wzajemnej rozliczalności. Jako szczególny wymiar europejskiej polityki sąsiedztwa nasze partnerstwo umożliwia zbliżenie Unii Europejskiej i jej wschodnioeuropejskich partnerów. Jego celem jest wspieranie stabilności, dobrobytu i wzajemnej współpracy, a także zwiększenie naszego zaangażowania na rzecz niezbędnych reform oraz sprostanie globalnym i regionalnym wyzwaniom, przed którymi stoimy, z korzyścią dla wszystkich naszych obywateli.

WARTOŚCI

2. Jesteśmy związani naszą wspólną determinacją, by dalej wzmacniać demokrację i praworządność w naszych społeczeństwach. Ochrona praw człowieka i podstawowych wolności, w tym praw osób należących do mniejszości, wspieranie inkluzywnych społeczeństw, promowanie równości płci, a także pełne poszanowanie zasad i norm prawa międzynarodowego pozostają fundamentami naszego partnerstwa i stanowią podstawę naszych wspólnych prac we wszystkich obszarach priorytetowych. Unia Europejska nadal zdecydowanie popiera integralność terytorialną w obrębie granic uznanych na szczeblu międzynarodowym, niezależność i suwerenność wszystkich wschodnich partnerów, przy zapewnieniu poszanowania i przestrzegania celów i zasad zapisanych w Karcie Narodów Zjednoczonych, akcie końcowym z Helsinek z 1975 r. i w Karcie paryskiej z 1990 r., które mają podstawowe znaczenie dla realizowania naszej wspólnej wizji pokojowej i niepodzielonej Europy.
3. Potwierdzamy nasze zobowiązania podjęte na poprzednich szczytach i w umowach dwustronnych, jak również naszą zdecydowaną wolę, by je dalej realizować. Na tej drodze nasz ambitny program reform i wzmocniona współpraca pozostają niezbędnym warunkiem postępu i wsparcia: zwiększenia dobrobytu oraz promowania pokoju, stabilności, zrównoważoności i odporności w regionie, zwłaszcza w kontekście pandemii COVID-19. Nasza współpraca i wsparcie będą w szczególności ukierunkowane na realizację kluczowych celów globalnej polityki, w tym porozumienia klimatycznego z Paryża oraz przyjętej przez ONZ Agendy 2030 wraz z jej celami zrównoważonego rozwoju.
4. Nadal jesteśmy głęboko zaniepokojeni ciągłą destabilizacją i ciągłym łamaniem zasad prawa międzynarodowego w wielu miejscach regionu objętego Partnerstwem Wschodnim, co stanowi zagrożenie dla pokoju, bezpieczeństwa i stabilności. Apelujemy o wznowienie wysiłków w celu propagowania pokojowego rozwiązywania nierozstrzygniętych konfliktów w regionie objętym Partnerstwem Wschodnim na podstawie zasad i norm prawa międzynarodowego. Pokojowe rozwiązywanie konfliktów, budowa zaufania i stosunki dobrosąsiedzkie są niezbędne dla rozwoju społeczno-gospodarczego i współpracy społeczno-gospodarczej. Z zadowoleniem przyjmujemy wysiłki, większe zaangażowanie UE oraz jej wzmocnioną rolę w zapobieganiu konfliktom i ich rozwiązywaniu oraz w budowie zaufania, w ramach istniejących uzgodnionych formatów i procesów negocjacyjnych lub przez wsparcie dla nich, w tym poprzez obecność w terenie, w stosownych przypadkach.

5. Zakres i intensywność naszej współpracy są określone w naszych odnośnych umowach i nadal będą kształtowane przez ambicje i potrzeby zarówno UE, jak i partnerów, a także tempo i jakość reform. Uznajemy, że stosowane przez UE warunkowość oraz podejście oparte na zachętach („więcej za więcej” i „mniej za mniej”) będą nadal przynosić korzyści partnerom najbardziej zaangażowanym w realizację reform.
6. Ponownie podkreślamy, że każdy z partnerów ma suwerenne prawo do wyboru poziomu ambicji i celów, do których zrealizowania dąży w ramach stosunków z Unią Europejską. Podkreślamy, że jest to konstruktywne partnerstwo, które nie jest skierowane przeciwko nikomu, ale które ma się przyczynić do pokoju i dobrobytu wszystkich krajów w sąsiedztwie. Partnerstwo Wschodnie pozostanie inkluzywne i elastyczne, pozwalając nam razem podejmować wspólne regionalne i globalne wyzwania w wielu różnych dziedzinach, w tym poprzez ściślejszą współpracę sektorową i pogłębione wymiany sektorowe. Podkreślamy w związku z tym nasz szczególny cel, jakim jest zacieśnianie i wspieranie współpracy regionalnej w regionie objętym Partnerstwem Wschodnim, w tym wzmacnianie powiązań, a także połączeń transportowych.

PARTNERSTWO

7. Wyrażamy zadowolenie z pełnego wejścia w życie układów o stowarzyszeniu oraz pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu (DCFTA) z Gruzją, Republiką Mołdawii i Ukrainą – w tym ostatnim przypadku w następstwie decyzji szefów państw i rządów UE z grudnia 2016 r.

8. W tym kontekście uznajemy europejskie aspiracje i dążenia tych partnerów, o czym mowa w przedmiotowych układach o stowarzyszeniu. Wspomniane układy przewidują przyspieszenie stowarzyszenia politycznego i integracji gospodarczej z Unią Europejską. Z zadowoleniem przyjmujemy dotychczasowe postępy i zachęcamy do pełnego wdrożenia tych układów o stowarzyszeniu oraz odnośnych pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu. Przypominamy, że skuteczne wdrożenie układów o stowarzyszeniu i odnośnych DCFTA, w powiązaniu z szerszym procesem zbliżenia przepisów i odpowiednimi niezbędnymi reformami, przyczynia się do stworzenia warunków sprzyjających zacieśnieniu stosunków gospodarczych i handlowych z UE, prowadząc do dalszej stopniowej integracji gospodarczej z rynkiem wewnętrznym Unii Europejskiej, jak przewidziano w układach o stowarzyszeniu. UE jest nadal zdecydowana wspierać wysiłki podejmowane w tym zakresie przez partnerów stowarzyszonych.
9. UE i zainteresowani partnerzy wyrażają uznanie w związku z wejściem w życie w marcu 2021 r. kompleksowej i wzmocnionej umowy o partnerstwie między UE a Armenią, z satysfakcją przyjmują dotychczasowe postępy i zachęcają do pełnego wdrożenia umowy, co doprowadzi do nowego poziomu partnerstwa.
10. UE i zainteresowani partnerzy z zadowoleniem przyjmują postępy w trwających negocjacjach między UE a Azerbejdżanem w sprawie nowej kompleksowej umowy.
11. UE wyraża ubolewanie z powodu decyzji władz białoruskich o zawieszeniu ich uczestnictwa w Partnerstwie Wschodnim i z niecierpliwością oczekuje na wznowienie współpracy z władzami Białorusi, gdy tylko spełnione zostaną niezbędne warunki do pokojowych przemian demokratycznych, by móc oprzeć się na wspólnym programie, którego podstawą są wspólne wartości i wzajemne interesy. Tymczasem UE nadal współpracuje z obywatelami Białorusi, społeczeństwem obywatelskim i niezależnymi mediami oraz udziela im wsparcia. Kompleksowy plan wsparcia gospodarczego dla demokratycznej Białorusi, w wysokości do 3 mld EUR, odzwierciedla zaangażowanie UE na rzecz wspierania demokratycznego wyboru narodu białoruskiego. Przywołując poprzednie oświadczenia, UE potępia instrumentalne traktowanie migrantów i uchodźców przez władze białoruskie i co więcej – wszelkie przypadki instrumentalnego traktowania migrantów do celów politycznych.

12. Zgodnie z zasadami zróżnicowania i inkluzywności UE uznaje inicjatywę trójki partnerów stowarzyszonych – Gruzji, Republiki Mołdawii i Ukrainy – dotyczącą zacieśnienia współpracy z UE oraz z uwagą odnotowuje poprawę koordynacji między nimi w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania związanych z wdrażaniem układów o stowarzyszeniu i DCFTA oraz w kwestiach współpracy w ramach Partnerstwa Wschodniego. W tym kontekście, w oparciu o dotychczasowe postępy, w ramach wspólnych dyskusji na temat powiązanych ze stowarzyszeniem reform w celu ułatwienia pełnego wdrożenia układów o stowarzyszeniu i DCFTA, UE i wszyscy zainteresowani partnerzy zbadają możliwości wzmocnienia współpracy sektorowej, w tym – choć nie tylko – w obszarach powiązanych z dwojaką transformacją – zieloną i cyfrową, a także w obszarze konektywności, bezpieczeństwa energetycznego, wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, komunikacji strategicznej i opieki zdrowotnej. Jednocześnie UE nadal podkreśla znaczenie zasady inkluzywności, dzięki której wszyscy zainteresowani partnerzy mają równy dostęp do szans i zasobów.
13. Wciąż jesteśmy otwarci na zbadanie możliwości współpracy z państwami trzecimi, analizując każdy przypadek z osobna i w oparciu o wspólne wartości, w tym przy zapewnieniu komplementarności z innymi formatami regionalnymi, takimi jak synergia czarnomorska, gdyby takie uczestnictwo miało przyczynić się do osiągnięcia celów Partnerstwa Wschodniego i wnieść w nie wartość dodaną.

ODPORNOŚĆ I DOBROBYT

14. Będziemy dążyć do zacieśnienia naszej współpracy m.in. w oparciu o wspólny komunikat pt. „Polityka Partnerstwa Wschodniego po 2020 r.: Wzmacnianie odporności – Partnerstwo Wschodnie, które służy wszystkim¹” oraz w oparciu o wyniki szerokich konsultacji z państwami członkowskimi, wschodnimi krajami partnerskimi i innymi zainteresowanymi stronami w ramach Partnerstwa Wschodniego, a także w oparciu o wkłady tych państw, krajów i stron. Wzmocnienie odporności pozostaje naszym nadrzędnym celem polityki w ramach naszego programu „Odbudowa, odporność i reforma”, opartego na dwóch filarach: sprawowaniu rządów i inwestycjach. Z zadowoleniem przyjmujemy zestaw konkretnych priorytetów na okres po 2020 r., podsumowanych w załączniku, i kładziemy w szczególności nacisk na generowanie konkretnych korzyści dla obywateli. Podstawą nowego programu będzie regionalny plan gospodarczo-inwestycyjny o wartości 2,3 mld EUR, który może uruchomić do 17 mld EUR w inwestycjach publicznych i prywatnych w regionie, co stanowi podstawę przyszłego programu. Ten wielokrajowy i wielosektorowy plan inwestycyjny ma przynieść korzyści całemu regionowi Partnerstwa Wschodniego. Dostrzegając utrzymujące się wyzwania, podkreślamy, że ciągłe postępy w reformach w krajach partnerskich oraz ich monitorowanie, w ścisłej koordynacji z państwami członkowskimi UE, w szczególności w obszarach wspólnych podstawowych wartości i sprawowania rządów, praworządności, reformy wymiaru sprawiedliwości oraz walki z korupcją, nadal mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów Partnerstwa Wschodniego i pomyślnej realizacji jego programu, w tym planu gospodarczo-inwestycyjnego. We wsparciu UE zostanie odzwierciedlona jego warunkowość i podejście oparte na zachętach, wsparcie to będzie też uzależnione od realizacji uzgodnionych reform. Będzie to miało wpływ na reformy strukturalne, szczególnie w zakresie reformy praworządności i wymiaru sprawiedliwości oraz walki z korupcją.

¹ JOIN (2020) 7 final z 18.3.2020.

15. Aby zwiększyć odporność, skupimy się na wzmocnieniu praworządności, ustanowieniu skutecznej, przejrzystej i rozliczalnej administracji publicznej na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, zwalczaniu nadużyć finansowych, korupcji, przestępczości gospodarczej i przestępczości zorganizowanej oraz zwiększaniu bezpieczeństwa, a także na cyberodporności, w tym cyberzagrożeniach i zagrożeniach hybrydowych. Podkreślamy znaczenie zacieśniania, w stosownych przypadkach, dialogu i współpracy w zakresie bezpieczeństwa w obszarach WPBiO, i w związku z tym z zadowoleniem przyjmujemy cenny wkład wnoszony przez partnerów w misje i operacje UE, jak również wsparcie UE w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju. Promowana będzie stopniowa konwergencja w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, zgodnie ze zobowiązaniami partnerów wobec UE. Ponownie potwierdzamy również znaczenie poprawy komunikacji strategicznej dla budowania odporności, w tym walki z dezinformacją i manipulowaniem informacjami, i apelujemy o bardziej zdecydowane i bardziej strategiczne rozwiązania, a także o wzmocnioną współpracę między UE a jej wschodnimi partnerami. Podkreślamy znaczenie dobrze funkcjonującego środowiska medialnego i wolności słowa, uznając potrzebę większego wsparcia dla niezależnych mediów. Partnerstwo będzie działać na rzecz poprawy warunków sprzyjających społeczeństwu obywatelskiemu oraz zwiększenia uczestnictwa młodzieży, na co położono nacisk na 5. Forum Młodzieży Partnerstwa Wschodniego w Słowenii w listopadzie 2021 r., a także zintensyfikowania reformy edukacji, wzmocnienia niezależnych mediów, demokracji, unikania konfliktogennej retoryki i prowokacyjnych działań, promowania i uwzględniania równości płci, ochrony praw człowieka, wzmocnienia odporności zdrowotnej oraz prac służących poprawie legalnej mobilności i mobilności pracowników zgodnie z kompetencjami krajowymi, przy jednoczesnym wspólnym zwalczaniu migracji nieuregulowanej.

16. Skupimy się również na wzmacnianiu odporności gospodarczej poprzez promowanie integracji handlowej i gospodarczej, inwestycji i dostępu do finansowania, usprawnianie połączeń transportowych oraz poprzez inwestowanie w ludzi i społeczeństwa oparte na wiedzy. W tym względzie UE i zainteresowani partnerzy z zadowoleniem przyjmują niedawne podpisanie umów o wspólnym obszarze lotniczym z Armenią i Ukrainą. UE i zainteresowani partnerzy podobnie z satysfakcją przyjmują umowy z Armenią, Gruzją, Republiką Mołdawii i Ukrainą dotyczące ich stowarzyszenia z programem „Horyzont Europa”. UE i zainteresowani partnerzy z zadowoleniem przyjmują ukończenie projektu południowego korytarza gazowego, który przyczynił się do dywersyfikacji źródeł gazu i dróg dostaw do UE. Jak potwierdzono na 3. ministerialnym posiedzeniu w sprawie środowiska i zmiany klimatu w Portugalii w czerwcu 2021 r., będziemy pracować na rzecz zwiększenia odporności środowiskowej i klimatycznej poprzez przyspieszenie zielonej transformacji w drodze inwestycji i współpracy w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, zielonego wzrostu i przystosowania się do zmiany klimatu, a także poprzez wzmacnianie różnorodności biologicznej. UE wspiera intensyfikację wysiłków krajów partnerskich służących osiągnięciu neutralności klimatycznej w 2050 r. poprzez stopniowe wycofywanie węgla i wnoszenie ambitniejszych wkładów ustalonych na poziomie krajowym; będziemy wspólnie działać na rzecz ich szybszej realizacji zgodnie ze zobowiązaniami COP26. W stosownych przypadkach połączymy również siły, aby przyspieszyć proces transformacji energetycznej w celu zmniejszenia śladu węglowego i dalszego wzmocnienia inkluzywnego zrównoważonego rozwoju w sektorze energetycznym zgodnie ze strategią europejskiej unii energetycznej. Zintensyfikujemy nasze działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego w zmieniających się okolicznościach i zapobiegania wykorzystywaniu gazu jako broni lub geopolitycznego środka nacisku. Poprawi się również bezpieczeństwo jądrowe. Przyspieszymy przejście na zrównoważoną i inteligentną mobilność. Ponadto będziemy dążyć do przyspieszenia transformacji cyfrowej, w tym inwestycji w infrastrukturę cyfrową i e-rządzenie. Opierając się na regionalnej umowie roamingowej, będziemy dalej badać możliwość stworzenia wspólnej przestrzeni międzynarodowego roamingu, w tym zrównoważonego pod względem ekonomicznym obniżenia taryf roamingowych między UE a wschodnimi partnerami.

SOLIDARNOŚĆ

17. Kryzys klimatyczny, jak również wyzwania środowiskowe i energetyczne wymagają podjęcia pilnych kroków przez wszystkie strony. Przypominamy, że odbudowa społeczno-gospodarcza po pandemii COVID-19 i rozwój w dłuższej perspektywie stanowią okazję do wzmocnienia odporności poprzez inwestycje w zrównoważoną konektywność i poprzez przyspieszenie zielonej transformacji i transformacji cyfrowej w ramach podejścia opartego na całej gospodarce, bez pozostawiania nikogo w tyle. Zobowiązujemy się do prowadzenia tych działań z myślą o zwiększaniu zdolności do zatrudnienia i tworzeniu godnych miejsc pracy przy jednoczesnym dążeniu do przejścia do gospodarki, która będzie neutralna dla klimatu, o obiegu zamkniętym i zasobooszczędna do 2050 r.
18. Solidaryzujemy się w obliczu pandemii COVID-19, która stanowi bezprecedensowe wyzwanie dla naszych systemów opieki zdrowotnej, gospodarek i społeczeństw. W związku z szybkim pakietem wsparcia „Drużyna Europy” o wartości ponad 2,5 mld EUR uruchomionym od 2020 r. uznajemy stałe zaangażowanie UE i jej państw członkowskich na rzecz wspierania krajów partnerskich w radzeniu sobie z pandemią, w procesie szczepień, na rzecz walki z dezinformacją antyszczepionkową, a także promowania odporności zdrowotnej w dłuższej perspektywie. Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, że – za pośrednictwem programu COVAX oraz unijnego mechanizmu dzielenia się szczepionkami – krajom partnerskim przekazano ponad 13 milionów dawek szczepionki; doceniamy również dodatkowe wsparcie UE w ramach inicjatywy „Drużyna Europy” dotyczącej dzielenia się szczepionkami przeciw COVID-19 z Partnerstwem Wschodnim, która to inicjatywa ma dodatkowo zwiększyć dostawy w nadchodzących miesiącach. Z satysfakcją odnotowujemy wzajemne uznawanie cyfrowych zaświadczeń COVID już obowiązujące w przypadku Armenii, Gruzji, Republiki Mołdawii i Ukrainy oraz wkrótce – Azerbejdżanu, co umożliwia bezpieczniejsze i łatwiejsze podróżowanie do i z UE. Apelujemy o globalną solidarność, zintensyfikowaną współpracę międzynarodową i skuteczny multilateralizm w celu powstrzymania, złagodzenia i pokonania pandemii i jej skutków, co – w połączeniu z kontynuacją szczepień, również poprzez przyczynianie się do globalnej równości w zakresie szczepionek i skuteczne kampanie szczepionkowe – ma zasadnicze znaczenie dla pokonania wirusa.

WSPÓLNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ

19. Apelujemy o wzmocnienie wspólnej odpowiedzialności i potwierdzamy znaczenie inkluzywnego zaangażowania wszystkich grup społecznych, kładąc nacisk na konieczność dalszej współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, w szczególności z młodymi ludźmi, oraz w drodze promowania równości płci, tolerancji i dialogu międzykulturowego. Prowadzenie interakcji ze społeczeństwem obywatelskim, w tym poprzez Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego oraz poszerzone działania informacyjne i ukierunkowane wsparcie dla działających na szczeblu najbliższym obywatelom organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych, pozostaje integralną częścią tego partnerstwa. Potwierdzamy znaczenie wielostronnego wymiaru współpracy w ramach Partnerstwa Wschodniego i apelujemy o dalsze prace służące udoskonaleniu obecnej struktury w celu dostosowania do nowych priorytetów oraz zwiększenia jej elastyczności i skuteczności. Z zadowoleniem przyjmujemy i pragniemy dalej wspierać rolę Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest, Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP), a także innych kluczowych zainteresowanych stron, w tym Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego, i pozytywnie odnosimy się do bardziej systematycznych kontaktów z ośrodkami analitycznymi oraz europejskimi i międzynarodowymi instytucjami finansowymi.
20. Oczekujemy na kolejny szczyt Partnerstwa Wschodniego w 2023 r., który będzie pierwszym istotnym krokiem w kontekście oceny i przeglądu realizacji nowej generacji priorytetów i celów.
-

Priorytety Partnerstwa Wschodniego po 2020 r.

Jak określono w pkt 14 wspólnej deklaracji, w niniejszym załączniku podsumowano cele i założenia polityki w odniesieniu do programu Partnerstwa Wschodniego na okres po 2020 r., na podstawie wspólnego komunikatu pt. „Polityka Partnerstwa Wschodniego po 2020 r. Wzmacnianie odporności – Partnerstwo Wschodnie, które służy wszystkim”² oraz wspólnego roboczego dokumentu służb pt. „Odbudowa, odporność i reforma: priorytety Partnerstwa Wschodniego po 2020 r.”³, jak również w oparciu o wyniki szerokich konsultacji z państwami członkowskimi, wschodnimi krajami partnerskimi i innymi zainteresowanymi stronami w ramach Partnerstwa Wschodniego, a także w oparciu o wkłady tych państw, krajów i stron.

Te cele i założenia polityki opierają się na dwóch filarach: 1) sprawowaniu rządów oraz 2) inwestycjach (które mają być wspierane przez plan gospodarczo-inwestycyjny, przy czym inicjatywy przewodnie dla poszczególnych krajów mają być realizowane z każdym z krajów partnerskich). Ten kompleksowy program oparty na poszanowaniu demokracji, praw człowieka i podstawowych wolności oraz równości płci będzie wspierany za pomocą unijnych narzędzi i sposobów wsparcia, w tym Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”.

Usprawniona struktura współpracy wielostronnej w ramach Partnerstwa Wschodniego będzie monitorować realizację wspólnego programu w zakresie odbudowy, odporności i reformy – w sposób ukierunkowany na wyniki, kompleksowy i systematyczny. Realizacja przyszłego programu zapewni wspólną odpowiedzialność i zaangażowanie oraz komplementarność z priorytetami dwustronnymi. Będzie on dostosowany do potrzeb i interesów każdego kraju partnerskiego zgodnie z zasadami polityki Partnerstwa Wschodniego. Proponowane cele mają charakter orientacyjny i opierają się na szacunkach i wynikach osiągniętych w przeszłości.

1. Filar dotyczący sprawowania rządów

Proponowany program w ramach filaru dotyczącego sprawowania rządów obejmuje następujące priorytety i działania:

² JOIN (2020) 7 final z 18.3.2020.

³ SWD (2021)186 final z 2.7.2021.

Razem na rzecz rozliczalnych instytucji, praworządności i bezpieczeństwa

1. Dobre rządy na wszystkich szczeblach mają kluczowe znaczenie dla zaufania, jakie obywatele żywią do swoich rządów. Praworządność, skuteczne polityki antykorupcyjne, walka z przestępczością zorganizowaną oraz zwiększone bezpieczeństwo stanowią podstawę funkcjonowania inkluzywnych i uczestniczących demokracji oraz silnych i odpornych społeczeństw. Są one istotnymi warunkami koniecznymi w kontekście zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego krajów partnerskich.
2. Jeżeli chodzi o reformę sądownictwa, nacisk zostanie położony na dostosowanie systemów wymiaru sprawiedliwości i ram prawnych krajów partnerskich do norm europejskich w celu zapewnienia obywatelom przejrzystego, niezależnego, rozliczalnego, efektywnego i profesjonalnego wymiaru sprawiedliwości. Do osiągnięcia tego celu przyczynią się lepsze pomiary, monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie reformy wymiaru sprawiedliwości, ochrona autonomii prokuratury, poprawa zarządzania sprawami oraz ustanowienie lub umocnienie niezależnych instytucji szkoleniowych.
3. Aby osiągnąć rozliczalną, przejrzystą i efektywną administrację publiczną na wszystkich szczeblach, przewiduje się utworzenie Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego oraz intensyfikację unijnego programu obserwacji pracy (ang. job shadowing), a także promowanie równości płci i równego dostępu do zasobów poprzez systematyczne uwzględnianie aspektu płci i budżetowanie z uwzględnieniem aspektu płci. Wspierane będą wysiłki na rzecz decentralizacji wzmacniające pozycję samorządów lokalnych i regionalnych. Wzmocnione zostaną zarządzanie finansami publicznymi oraz ich przejrzystość i rozliczalność. Tworzenie i rozpowszechnianie niezależnych, wiarygodnych, porównywalnych statystyk uwzględniających aspekt płci i segregowanych według kryterium płci będzie wspierać kraje partnerskie w kształtowaniu polityki opartej na dowodach.

4. Jednym z głównych celów w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i przestępstw gospodarczych są weryfikowalne oświadczenia majątkowe urzędników publicznych. Opracowane i dodatkowo wzmocnione zostaną ramy strategiczne, prawne i instytucjonalne w celu zapobiegania nadużyciom finansowym i korupcji oraz ich zwalczania zgodnie z normami europejskimi i międzynarodowymi, w tym zobowiązaniami podjętymi w ramach konwencji NZ przeciwko korupcji. Jakość zamówień publicznych zostanie poprawiona poprzez przyjęcie przepisów zgodnych z normami UE oraz wprowadzenie mechanizmów służących większej przejrzystości i kontroli publicznej. Potrzebne są solidne i skuteczne ramy dotyczące dochodzeń finansowych, przeciwdziałania praniu pieniędzy, odzyskiwania mienia, a także własności rzeczywistej. Wspierana będzie szybka i skuteczna współpraca między krajami partnerskimi a odpowiednimi organami UE, takimi jak Eurojust, Europol, Prokuratura Europejska i Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych.
5. Jeżeli chodzi o zwalczanie przestępczości zorganizowanej i wzmacnianie bezpieczeństwa, zintensyfikowana zostanie współpraca i wymiana informacji z odpowiednimi organami UE w zakresie ścigania przestępstw, reagowania kryzysowego, narkotyków i narkomanii, zwiększona zostanie też zdolność oceny zagrożeń. W odpowiedzi na wspólne wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa podjęte zostaną stosowne działania, w tym za pośrednictwem europejskiej multidyscyplinarnej platformy przeciwko zagrożeniom przestępcstwami (EMPACT); ponadto zostanie wprowadzona i będzie stosowana – odpowiednio do sytuacji – metodyka oceny zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością (SOCTA); zostaną też utworzone lub wzmocnione krajowe obserwatoria ds. narkotyków i systemy wczesnego ostrzegania. Zintensyfikowane zostaną wysiłki na rzecz zwalczania handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dzieci. Poprawi się zdolność do zwalczania przemytu na dużą skalę w odniesieniu do wszelkich towarów, przy czym nacisk zostanie położony przede wszystkim na przestępczość zorganizowaną i bezpieczeństwo produktów.

6. Wspierane będą działania na rzecz pokojowego rozwiązywania nierozstrzygniętych konfliktów, zapobiegania konfliktom oraz na rzecz budowy zaufania oraz pojednania. Zwiększona zostanie pomoc dla ludności dotkniętej konfliktami oraz rola kobiet i młodzieży w budowaniu pokoju. Współpraca i dialog w zakresie bezpieczeństwa oraz praktyczna współpraca w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO) również zostaną wzmocnione zgodnie z umową w zakresie cywilnego wymiaru WPBiO; zwiększą się też wkłady partnerów w europejskie misje i operacje cywilne i wojskowe oraz wsparcie z Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju, stosownie do sytuacji. Ułatwiona zostanie wymiana doświadczeń i wiedzy między UE a krajami partnerskimi, zapewnione zostaną także możliwości szkoleniowe i budowanie zdolności w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym i w zakresie cyberbezpieczeństwa, w tym ewentualnie ćwiczenia symulacyjne z zainteresowanymi partnerami. Dalsza współpraca w zakresie ochrony ludności i zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi za pośrednictwem Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności będzie miała kluczowe znaczenie dla lepszego zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom spowodowanym przez człowieka, gotowości na nie i reagowania na nie.
7. Jeżeli chodzi o cyberodporność i cyberprzestępczość, najważniejszym celem jest wzmocnienie ram identyfikacji i oceny zagrożeń hybrydowych, a także wzmocnienie zdolności partnerów do zwalczania cyberprzestępczości i do zwiększenia cyberodporności, przy czym punktem odniesienia jest konwencja budapeszteńska Rady Europy. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez lepsze dostosowanie do unijnych ram prawnych, instytucjonalnych i ram dotyczących polityki w zakresie cyberprzestępczości, organizowanie programów szkoleniowych w zakresie cyberprzestępczości i elektronicznego materiału dowodowego, prowadzenie równoległych operacji związanych z cyberprzestępczością z udziałem krajów partnerskich oraz wprowadzenie metodyki Europolu dotyczącej oceny zagrożenia wykorzystaniem internetu przez zorganizowane grupy przestępcze, stosownie do sytuacji.

Razem na rzecz odpornych, równych pod względem płci, sprawiedliwych i inkluzywnych społeczeństw

8. Promowanie sprzyjających warunków dla społeczeństwa obywatelskiego, w tym partnerów społecznych, będzie się wiązać ze wsparciem UE dla 2 500 lokalnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz wsparciem udzielanym w nowych obszarach, takich jak innowacje społeczne, gospodarka społeczna i przedsiębiorczość społeczna. Szczególne wsparcie otrzymają organizacje działające poza stolicami, w regionach dotkniętych konfliktami, w językach lokalnych oraz organizacje kobiece. Liczba młodych ambasadorów europejskich zostanie podwojona, wzmocniona zostanie współpraca między krajowymi radami młodzieżowymi a innymi reprezentatywnymi organizacjami młodzieżowymi, zacieśnione zostaną też współpraca kulturalna i dialog międzykulturowy.

9. Niezależne media, które wytwarzają różnorodne oparte na faktach treści wysokiej jakości, w tym w językach narodowych i lokalnych, otrzymają wsparcie UE w celu rozliczenia rządów i zapewnienia pomocy w zwalczaniu dezinformacji. Promowane będzie również lepsze otoczenie regulacyjne dla niezależnych, rzetelnych i wiarygodnych mediów. Umiejętności w zakresie mediów i informacji oraz umiejętności cyfrowe i w zakresie myślenia krytycznego zostaną wzmocnione w celu ochrony ludzi przed dezinformacją.
10. Promowana będzie pluralistyczna, inkluzywna, uczestnicząca i przedstawicielska demokracja zgodnie ze standardami OBWE i Rady Europy, poprawi się nadzór parlamentarny, wspierany będzie pluralizm polityczny i podjęte zostaną cyfrowe wyzwania, przed którymi stoją demokratyczne procesy.
11. Jeżeli chodzi o ochronę praw człowieka, zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, prawa człowieka będą zdecydowanie bronić, co obejmuje uznanie, że są one powszechne, niepodzielne i współzależne i że muszą być stosowane bez żadnej formy dyskryminacji. W tym kontekście rola obrońców praw człowieka w przestrzeganiu tych praw będzie uznawana i chroniona. Kluczowe znaczenie będzie miało terminowe wykonywanie wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Należy chronić i dalej rozwijać ramy prawne ochrony mniejszości. Ponadto, z uwzględnieniem „Wspólnego komunikatu Komisji Europejskiej i Wspólnego Przedstawiciela w sprawie trzeciego planu działania w sprawie równości płci (GAP)”, we wszystkich obszarach polityki promowane będą równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet, w tym środki mające na celu uwolnienie potencjału kobiet na rynku pracy, rozwiązanie problemu segregacji zawodowej i sektorowej oraz zlikwidowanie luki płacowej między kobietami a mężczyznami. Kobiety-przedsiębiorcy otrzymają więcej możliwości szkoleniowych, a 40 % wszystkich wspieranych przez UE pożyczek dla MŚP będzie skierowane do przedsiębiorstw prowadzonych przez kobiety. Niemal wszystkie inwestycje UE będą miały istotny cel w zakresie równości płci. Cały czas istnieje możliwość przystąpienia do konwencji stambulskiej Rady Europy w sprawie przemocy wobec kobiet. W kwestii poszanowania praw osób należących do mniejszości narodowych – zapisanych w konwencjach ONZ i Rady Europy oraz powiązanych protokołach – kontynuowany będzie merytoryczny dialog z przedstawicielami osób należących do mniejszości oraz ścisła współpraca z Komisją Wenecką w zakresie odnośnego prawodawstwa.

12. Co do mobilności, istniejące systemy bezwizowe powinny nadal skutecznie funkcjonować, zapewniając ciągle wdrażanie kryteriów liberalizacji reżimu wizowego. Można rozważyć nowe dialogi w sprawie liberalizacji reżimu wizowego, jeżeli spełnione są warunki. Należy zapewnić wdrożenie umów o ułatwieniach wizowych i o readmisji zawartych z odpowiednimi partnerami. Nadal będziemy rozwiązywać problemy związane z migracją, w tym zwalczać migrację nieuregulowaną i zajmować się kwestią nieuzasadnionych wniosków o udzielenie azylu, jak również intensyfikować powroty i readmisje oraz promować legalną migrację, także za pomocą partnerstw w dziedzinie migracji i mobilności, zgodnie z kompetencjami krajowymi. Wzmocnione zostanie budowanie zdolności, w tym poprzez współpracę z agencjami UE, w szczególności z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej. W podobnym duchu wzmocnione zostanie skuteczne i zintegrowane zarządzanie granicami. Naszym celem jest wspieranie powiązań między migracją a rozwojem, jak również zwiększanie zdolności instytucjonalnych i polityk rządów partnerskich na rzecz skutecznego zarządzania migracją, przy jednoczesnym zapewnieniu dwustronnej i wielostronnej koordynacji działań między krajami pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia, zgodnie z kompetencjami krajowymi, aby zapewnić ochronę pracowników migrujących, promować skuteczną integrację migrantów i wykorzystać potencjał migracji wewnętrznej w celu wspierania zrównoważonego rozwoju zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju.
13. Oprócz natychmiastowego wsparcia w radzeniu sobie z pandemią COVID-19 prace nad odpornością zdrowotną będą obejmować usprawnienie systemów opieki zdrowotnej w celu poprawy przystępności cenowej i dostępu do opieki zdrowotnej. Celem jest zaszczepienie 850 000 pracowników służby zdrowia lub zapewnienie ulepszonych środków terapeutycznych, sprzętu i warunków pracy. Usprawniona zostanie współpraca w zakresie cyfrowych zaświadczeń o szczepieniu, wzrośnie też gotowość do radzenia sobie ze stanami zagrożenia zdrowia.

Komunikacja strategiczna

14. Intensywniejsze kampanie przyczynią się do zwiększenia spójności marki UE w kontekście lokalnym na wszystkich szczeblach; krajom partnerskim zostanie też udzielone wsparcie na rzecz ich zdolności w zakresie komunikacji strategicznej, w szczególności po to, by pomóc im w zwalczaniu dezinformacji poprzez dostarczanie obywatelom rzetelnych i dokładnych informacji. Współpraca z docelowymi podmiotami opiniotwórczymi oraz ściślejsze współdziałanie z młodymi ludźmi pozwolą zwiększyć zasięg prowadzonych działań.

15. Partnerstwo Wschodnie pogłębi wymiany na wszystkich szczeblach, w tym na szczeblu parlamentów (za pośrednictwem Euronest), władz lokalnych i regionalnych (za pośrednictwem CORLEAP) oraz społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności za pośrednictwem Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego.

2. Filar inwestycyjny

Proponowany program w ramach filaru inwestycyjnego będzie oparty na planie gospodarczo-inwestycyjnym dla regionu obejmującym zestaw inicjatyw przewodnich dla każdego z krajów partnerskich i będzie wspierał odbudowę po pandemii za pomocą konkretnych narzędzi UE, w tym instrumentów łączonych i gwarancji.

Obejmuje on następujące priorytety i działania:

Razem na rzecz odpornych, zrównoważonych i zintegrowanych gospodarek

16. Celem uruchomienia bardzo potrzebnej odbudowy społeczno-gospodarczej po pandemii COVID-19 i jednocześnie uwzględnienia dwojakiej transformacji: zielonej i cyfrowej, jest stworzenie możliwości gospodarczych, zapewnienie dobrobytu i godnej pracy dla wszystkich.
17. Jeżeli chodzi o integrację handlową i gospodarczą, priorytetem będzie ulepszenie otoczenia biznesowego oraz ułatwienie handlu i inwestycji, z uwzględnieniem możliwości, jakie daje zielona transformacja i transformacja cyfrowa. Udzielane będzie stałe wsparcie w celu przyspieszenia wdrażania pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu oraz innych porozumień handlowych, a także w celu dalszego pogłębiania integracji gospodarczej z krajami partnerskimi i między nimi, z myślą o rozwoju zrównoważonych łańcuchów dostaw. Kluczowe znaczenie będzie miała współpraca w zakresie dowodów pochodzenia, programów upoważnionych przedsiębiorców i przystąpienia do Konwencji o wspólnej procedurze tranzytowej dla zainteresowanych krajów partnerskich, a także promowanie dobrych rządów w dziedzinie opodatkowania, w szczególności przejrzystości i wymiany informacji oraz sprawiedliwego opodatkowania, oraz wspieranie większej międzynarodowej roli euro. W związku z tym UE będzie nadal wspierać wysiłki zainteresowanych krajów partnerskich na rzecz spełnienia kryteriów przystąpienia do jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA). Zainteresowani partnerzy otrzymają wsparcie na rzecz rozwoju rynków finansowych.

18. W obszarze inwestycji i dostępu do finansowania nacisk zostanie położony na poprawę dostępu do finansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) poprzez zapewnienie przez UE kwoty 1 mld EUR finansowania w walucie lokalnej oraz wsparcie dla 500 000 MŚP. Ponadto UE zapewni inwestycje kapitałowe w wysokości 500 mln EUR, aby pomóc MŚP, wzmocnić ekosystem przedsiębiorstw typu start-up, podtrzymać rozwój gospodarczy, promować przedsiębiorczość kobiet, tworzyć wysokiej jakości miejsca pracy oraz kontynuować zieloną transformację i transformację cyfrową. Kluczowe znaczenie w tym względzie będzie miało wspieranie reform strukturalnych, poprawa zarządzania gospodarką i rynkiem pracy, przyciąganie bezpośrednich inwestycji zagranicznych poprzez wspieranie solidnego otoczenia inwestycyjnego, promowanie międzynarodowych norm pracy, ograniczanie korupcji i zwiększanie odporności gospodarczej.
19. Większe zaangażowanie poza stolicami uwolni potencjał gospodarczy obszarów wiejskich i przybrzeżnych, również poprzez inwestowanie w zrównoważoną produkcję rolno-spożywczą, tworzenie lepszych możliwości w zakresie udzielania pożyczek rolnych, wspieranie dywersyfikacji działalności, promowanie inteligentnej specjalizacji, a także bardziej efektywne wykorzystanie zasobów oraz ograniczanie emisji. Wsparcie dla co najmniej 50 gmin pomoże im lepiej reagować na złożoną sytuację, dostosowywać się do niepewności i zmiany klimatu oraz zwiększyć odporność.
20. Zrównoważone, oparte na zasadach i bezpieczne wzajemne połączenia transportowe zostaną udoskonalone dzięki ukończeniu rozszerzonej orientacyjnej sieci bazowej TEN-T obejmującej wszystkie rodzaje transportu (drogowy, kolejowy, lotniczy, morski i wodny, w tym śródlądowe drogi wodne), a także dzięki inwestycjom mającym na celu modernizację 3 000 km priorytetowych dróg i linii kolejowych wzdłuż rozszerzonej sieci TEN-T z myślą o ukończeniu modernizacji do 2030 r. Działania te będą prowadzone zgodnie z unijnymi standardami oraz w sposób odporny na zmianę klimatu i ograniczający szkody w środowisku, z myślą o stymulowaniu rozwoju gospodarczego, integracji regionalnej, handlu i mobilności. Wzajemne połączenia zostaną również wzmocnione poprzez ukończenie sieci wspólnych umów lotniczych i współpracę w zakresie bezpieczeństwa lotniczego, morskiego i drogowego, zwłaszcza poprzez utworzenie regionalnego obserwatorium bezpieczeństwa ruchu drogowego. Neutralna dla klimatu transformacja energetyczna krajów partnerskich będzie wspierana w celu zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego poprzez znajdowania alternatywnych rozwiązań dla importu ropy naftowej i gazu oraz dekarbonizację systemów energetycznych w drodze inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych i poprawy efektywności energetycznej oraz poprzez zachęcanie do integracji rynku energii w oparciu o solidne przepisy, z myślą o zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw w regionie. W tym kontekście kontynuowana będzie modernizacja krajowych systemów przesyłu gazu.

21. Inwestycje w ludzi i społeczeństwa oparte na wiedzy będą kontynuowane i dalej wzmacniane poprzez zapewnienie studentom i pracownikom, naukowcom, młodym ludziom i osobom pracującym z młodzieżą 70 000 indywidualnych możliwości w zakresie mobilności. Reforma edukacji pozostanie jednym ze strategicznych priorytetów. Kontynuowane będą działania modernizacyjne i innowacyjne na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia. Obejmuje to zorganizowaną współpracę między uniwersytetami z UE i krajów partnerskich, instytucjami kształcenia i szkolenia zawodowego i organizacjami młodzieżowymi, a także promowanie zatrudnienia ludzi młodych oraz ich zatrudnialności, przedsiębiorczości i umiejętności, łącznie z zajęciem się kwestią drenażu mózgów. Kontynuowane będzie wsparcie na rzecz otwarcia w Gruzji Szkoły Europejskiej Partnerstwa Wschodniego. Nadal wspierany będzie sektor kultury i sektor kreatywny. Kluczowe znaczenie będą miały inwestycje w badania naukowe i innowacje, w tym poprzez reformy polityki, zwiększanie wydatków brutto na badania naukowe i innowacje oraz wspieranie zielonej transformacji i transformacji cyfrowej za pomocą strategii inteligentnej specjalizacji i transferu technologii.

Razem na rzecz odporności środowiskowej i klimatycznej

22. UE będzie współpracować z krajami partnerskimi w celu przekształcenia regionu w sprawiedliwe i dobrze prosperujące społeczeństwa dysponujące nowoczesnymi, zasobooszczędnymi, neutralnymi dla klimatu i konkurencyjnymi gospodarkami o obiegu zamkniętym, przy jednoczesnym zwiększeniu odporności środowiskowej i klimatycznej tych społeczeństw, również za pomocą bardziej zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i poprzez dekarbonizację.
23. Aby poprawić zdrowie i dobrostan ludzi, nacisk zostanie położony na ograniczenie zanieczyszczenia poprzez monitorowanie i poprawę jakości powietrza w 300 miastach oraz na dalsze postępy w kierunku powszechnego dostępu do czystej wody i urządzeń sanitarnych, a kolejne 3 mln osób uzyska dostęp do usług dostaw bezpiecznej wody. Udoskonalone zostaną informacje o środowisku i przeprowadzona zostanie ocena oddziaływania na środowisko planów rozwoju obszarów miejskich. Zwiększona zostanie świadomość społeczna w zakresie kwestii związanych z ekologią i zmianą klimatu oraz zaangażowanie w inicjatywy środowiskowe.

24. W celu wsparcia gospodarki o obiegu zamkniętym i przyspieszenia zielonej odbudowy i wzrostu wzmocnione zostaną polityki w dziedzinie klimatu, a zielone inwestycje zostaną zwiększone z pomocą UE, zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem; poprawione zostanie również zarządzanie środowiskiem z myślą o osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. i zwiększeniu stopnia przystosowania się do zmiany klimatu. UE będzie wspierać przyjęcie przez kraje partnerskie – do czasu COP27 – krajowych strategii rozwoju niskoemisyjnego na pierwszą połowę XXI w. UE jest gotowa rozważyć wspieranie krajów partnerskich we wprowadzaniu skutecznych systemów redukcji emisji dwutlenku węgla lub polityk w zakresie ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych dostosowanych do takich systemów i polityk UE, również w kontekście przyszłego mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM). Kontynuowana będzie współpraca związana z wdrażaniem ram z Sendai dotyczących ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych. UE będzie promować strategię na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności, strategię „od pola do stołu” oraz sprawiedliwą transformację, w tym w odniesieniu do regionów zależnych od górnictwa. Innowacyjne finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu i innowacyjne zielone finansowanie zostaną zwiększone, prowadzone też będą bardziej systematyczne oceny oddziaływania na środowisko. Polityki UE w zakresie produktów i eko-innowacji zostaną udoskonalone, gospodarowanie odpadami usprawnione, a recykling – zwiększony.
25. Aby zachować różnorodność biologiczną i wzmocnić bazę zasobów naturalnych gospodarki, gospodarka wodna zostanie objęta wsparciem, również w kontekście transgranicznym dzięki dalszemu dostosowaniu do ramowej dyrektywy wodnej UE oraz stosownych norm międzynarodowych. Obszary chronione zostaną rozszerzone i połączone, usprawniona zostanie gospodarka leśna, a administracja morska wokół Morza Czarnego zostanie wzmocniona, w tym poprzez budowanie zdolności w zakresie bezpieczeństwa morskiego i wyznaczenie Morza Czarnego jako obszaru kontroli emisji.
26. Jeżeli chodzi o zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, wspierane będzie przejście na neutralne dla klimatu systemy energetyczne i promowana efektywność energetyczna. Celem jest zmniejszenie o co najmniej 20 % zużycia energii przez 250 000 gospodarstw domowych. Do osiągnięcia tego celu przyczynią się szeroko zakrojone kompleksowe renowacje i budowanie zdolności zgodnie z normami efektywności energetycznej. Należy w pełni wykorzystać potencjał energii ze źródeł odnawialnych. Poprawi się funkcjonowanie rynków energii, wzmocnione zostaną ramy prawne i regulacyjne, rozwinięta zostanie też przepustowość zrównoważonej regionalnej infrastruktury energetycznej. Należy zapewnić najwyższy poziom bezpieczeństwa jądowego. Wspierana będzie współpraca regionalna w zakresie gospodarki wodorowej ze źródeł odnawialnych.

27. Aby przyspieszyć przejście na zrównoważoną i inteligentną mobilność, podjęte zostaną prace z międzynarodowymi instytucjami finansowymi w celu wprowadzenia nowych mechanizmów finansowania dla miast. Priorytetem będzie niskoemisyjny transport publiczny i prywatny oparty na paliwach niekopalnych, a starsze wysokoemisyjne pojazdy zostaną zastąpione, m.in. w drodze realizacji projektów pilotażowych.

Razem na rzecz odpornej transformacji cyfrowej

28. Rozwój odpornej gospodarki cyfrowej i odpornego społeczeństwa cyfrowego będzie wymagał wzmocnienia bezpiecznej infrastruktury łączności elektronicznej, dalszej cyfryzacji administracji publicznych i podmiotów sektora prywatnego oraz inwestycji w promowanie innowacji cyfrowych i umiejętności cyfrowych.
29. Realizowane będą następujące cele: 80 % gospodarstw domowych z dostępem do przystępnego cenowo szybkiego internetu; 80 % usług publicznych w ramach Partnerstwa Wschodniego dostępnych online za pośrednictwem platform interoperacyjności; wzajemnie uznawane podpisy cyfrowe między czterema krajami partnerskimi i z UE; oraz milion obywateli Partnerstwa Wschodniego kompetentnych cyfrowo dzięki utworzeniu platformy edukacji cyfrowej.
30. Ceny detaliczne roamingu międzynarodowego zostaną znacznie obniżone, a sieci 5G zostaną zabezpieczone poprzez dostosowanie do skoordynowanego podejścia UE. W tym kontekście wspierane będzie wdrażanie umów roamingowych i dotyczących widma między krajami partnerskimi oraz, w stosownych przypadkach, z UE. Transgraniczny handel elektroniczny z UE zostanie znacząco zwiększony i uruchomione zostaną cztery cyfrowe korytarze transportowe uzupełniające sieć TEN-T. Poczynione zostaną znaczne inwestycje w celu wsparcia wysokowydajnych cyfrowych przedsiębiorstw typu start-up.
31. Aby zwiększyć cyberodporność i cyberbezpieczeństwo, wprowadzone zostaną – we współpracy z Agencją UE ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA) – ramy instytucjonalne, polityczne i legislacyjne, a także metodyka w zakresie krajobrazu cyberzagrożeń stosowana przez agencję ENISA. Promowane będzie dalsze dostosowanie do unijnych i międzynarodowych standardów ochrony danych.